

نقش بهره‌برداری از محصولات فرعی مراتع شمال کشور در جذب گردشگران (مطالعه موردی: مراتع ییلاقی دماوند بخش لاریجان)

حمید رضا سعیدی گراغانی^۱   قدرت اله حیدری^۲   سید زکریا علوی^۳   سید جابر نبوی^۴

چکیده

اکوتوریسم یکی از بخش‌های مهم اقتصادی در مناطق روستایی و عشایری است که توانسته است به عنوان یک صنعت پاک مطرح شود و نقش مهمی در بالا بردن سطح معیشت و رفاه مردم روستایی و عشایری ایفا نماید. مراتع ییلاقی دماوند با مساحتی بالغ بر ۲۴۲۱۶ هکتار در فاصله ۸۰ کیلومتری جنوب شهرستان آمل و در بخش لاریجان قرار گرفته‌است. حداکثر ارتفاع منطقه ۴۶۰۰ متر و حداقل ارتفاع آن ۲۳۰۰ متر از سطح دریا می‌باشد. در این پژوهش از روش تحقیق کیفی و کمی استفاده شد. اطلاعات مربوط به نوع کاربرد سنتی و بومی گیاهان مرتعی با استفاده از مصاحبه حضوری، مشاهده (مشارکتی) و اطلاعات حاصل از مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی جمع‌آوری گردید. نتایج حاصل از جمع‌آوری اطلاعات محلی و مشاهدات نشان داد ۶۶ گونه از ۲۳ تیره گیاهی در مراتع ییلاقی دماوند وجود دارد. گونه‌های موجود در منطقه دارای کاربردهای متنوعی از جمله دارویی، علوفه‌ای، صنعتی، خوراکی و زینتی می‌باشند که می‌توانند در صنعت اکوتوریسم و جذب گردشگران مورد توجه قرار گیرند. همچنین با بررسی‌های انجام گرفته مشاهده شد روستائیان منطقه حدود چهار هزار کندوی عسل در فصل بهار و تابستان در مراتع با فواصل منظم در سطح مراتع دارند که از طریق فروش عسل مبالغ قابل توجهی نصیب آنها می‌شود. توجه به پتانسیل بالقوه گیاهان و سایر مواهب طبیعی منطقه می‌تواند عامل مهمی در جذب گردشگران بوده و نقش بسزایی در افزایش سطح درآمد خانوارهای روستایی و عشایری داشته باشد. از این رو توصیه می‌گردد کارشناسان و تعاونی‌های خدماتی سیاحتی به این موارد در برنامه‌ریزی‌ها توجه داشته باشند.

واژه‌های کلیدی: محصولات فرعی، گردشگری، کندوی عسل، مراتع ییلاقی دماوند

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مرتعداری دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری؛

mail: hamidsaidi65@yahoo.com

۲- استادیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری؛ q_heydari@yahoo.com

۳- دانش آموخته کارشناسی ارشد مرتعداری دانشگاه مازندران

۴- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مرتعداری دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری.